

Ár 2010, þriðjudaginn 23. febrúar, var fundur í kjararáði að Hverfisgötu 6a í Reykjavík haldinn af Guðrúnu Zoëga, Jakobi R. Möller og Jónasi Þór Guðmundssyni.

Fyrir var tekið:

Að ákveða laun og starfskjör forstjóra Keflavíkurflugvallar ohf.

I.

Fullskipað kjararáð hefur í dag kveðið upp úrskurð nr. 2010.4.001 um almennar forsendur ákvarðana um laun og önnur starfskjör þeirra sem með lögum nr. 87/2009 bættust í þann hóp sem undir kjararáð heyrir. Meðal þeirra er forstjóri Keflavíkurflugvallar ohf. en hlutafélagalögum nr. 2/1995 var breytt með fyrirnefndum lögum þannig að kjararáð ákveður nú laun og starfskjör framkvæmdastjóra hlutafélaga sem eru að meiri hluta í eigu ríkisins. Með þessum úrskurði tekur þriggja manna kjararáð ákvörðun um launakjör forstjóra Keflavíkurflugvallar ohf. og byggist hún á þeim almennu forsendum sem ákveðnar eru í úrskurði fullskipaðs kjararáðs. Ber því að líta á úrskurðina sem eina heild.

II.

Kjararáð skrifaði forstjóra og stjórn Keflavíkurflugvallar ohf. bréf 22. september 2009 og gaf þeim kost á að koma sjónarmiðum á framfæri við ráðið auk þess sem óskað var eftir ítarlegum upplýsingum um öll núverandi starfskjör, þar með talin hlunnindi, svo sem bifreiða- og aksturshlunnindi, sérstakar greiðslur í lífeyrissjóð o.þ.h. Auk þess var óskað eftir upplýsingum um öll launuð aukastörf. Í bréfunum voru kynntar helstu breytingar sem gerðar voru með lögum nr. 87/2009 á lögum um kjararáð og á hlutafélagalögum nr. 2/1995. Sérstaklega var óskað eftir afriti af ráðningarsamningi eða erindisbréfi. Fjármálaráðuneyti var skrifað 19. október 2009 og gefinn kostur á að koma sjónarmiðum á framfæri við ráðið.

Formaður stjórnar svaraði með bréfi dagsettu 6. október 2009. Bréfinu fylgdi ráðningarsamningur og starfslýsing forstjóra. Í bréfinu sagði að Keflavíkurflugvöllur ohf. hefði verið stofnaður sumarið 2008 og við forstjóra hefði verið gerður ráðningarsamningur sem tekið hefði gildi 1. október 2008. Við gerð ráðningarsamnings hefði verið gengið út frá því að fyrirtækið þyrfti að bjóða samkeppnishæf laun enda eitt af stærstu fyrirtækjum landsins. Jafnframt hefði verið tekið mið af launum fyrrverandi forstjóra Flugstöðvar Leifs Eiríkssonar ohf. sem hefði runnið inn í Keflavíkurflugvöll ohf. við sameiningu flugstöðvar og flugmálastjórnarinnar á Keflavíkurflugvelli. Gerðar væru ríkar kröfur um menntun, stjórnunarreynslu og þekkingu á flugvallarrekstri. Keflavíkurflugvöllur starfaði allan sólarhringinn alla daga ársins sem gerði miklar kröfur til forstjórans um vinnutíma. Stjórnin vildi benda á að innan félagsins væru hópar starfsmanna sem samkvæmt kjarasamningi nytu hærri launa en forstjóri félagsins, einkum væru það flugumferðarstjórar, en sá launahæsti þeirra hefði fengið 1.630 þúsund krónur í heildarlaun í septembermánuði 2009. Stærsti hluti launanna væri vegna vakta, en launahæsti flugumferðarstjórinn sem ekki gengi vaktir hefði fengið rúmlega eina milljón í laun í september 2009. Keflavíkurflugvöllur væri að mestu rekinn fyrir sjálfsaflafé, en um 20% af heildartekjum kæmu úr ríkissjóði vegna þjónustu sem ríkið keypti af flugvellingum. Best væri að félagið hefði sjálft heimildir til þess að ákveða laun utan launa fyrir fasta dagvinnu. Stjórnin liti svo á að koma þurfi til sérstakrar uppsagnar á ráðningarsamningi við forstjóra félagsins með þeim fyrirvörum sem gerðir væru í þeim samningi til þess að breyta launakjörum með þeim hætti sem kjararáð hygðist gera. Farið yrði í þá uppsögn þegar ákvörðun kjararáðs lægi fyrir.

Í ráðningarsamningi segir að forstjóri annist daglegan rekstur fyrirtækisins í umboði stjórnar og heildarsamræmingu á rekstri móðurfélags og dótturfélaga og skuli hann í þeim efnum fara eftir þeirri stefnu og fyrirmælum sem félagsstjórn setji. Forstjóri ber ábyrgð gagnvart stjórn á að starfsemin sé í samræmi við stefnu stjórnar, hefðir, alþjóðlega staðla og landslög. Forstjóri sér um ráðningar, uppsagnir og launasamninga við aðra starfsmenn fyrirtækisins. Hann skal ekki taka að sér önnur launuð störf, nema að fengnu samþykki stjórnarformanns. Greiðslur fyrir störf sem forstjóri vinnur í nafni fyrirtækisins fyrir þriðja aðila eru eign fyrirtækisins þar með talin stjórnarlaun. Fyrirtækið greiðir lögbindið iðgjald, sem nú er 8% í lífeyrissjóð, auk 6% í séreignalífeyrissjóð að vali forstjóra. Forstjóri hefur fartölvu og farsíma sem fyrirtækið leggur honum til. Það leggur honum líka til bifreið vegna starfsins og til eigin afnota og kostar rekstur hennar. Gagnkvæmur uppsagnarfrestur er þrjú mánuðir.

Fjármálaráðuneytið svaraði með bréfi dagsettu 29. október 2009. Í bréfinu sagði meðal annars að Keflavíkurflugvöllur ohf. hefði tekið við rekstri og starfsemi flugmálastjórnar á Keflavíkurflugvelli og rekstri Flugstöðvar Leifs Eiríkssonar ohf. en kjararáð hefði ákveðið laun flugvallarstjórnans á Keflavíkurflugvelli. Teldi ráðuneytið eðlilegt að horft væri til þess auk annarra viðmiða.

Með bréfi dagsettu 18. janúar 2010 kynnti kjararáð forstjóra Keflavíkurflugvallar ohf. drög að fyrirhuguðum úrskurði um almennar forsendur ákvörðunar um laun, svo og fyrirhugaða ákvörðun um laun hans og önnur starfskjör og gaf honum kost á að koma athugasemdum sínum á framfæri við ráðið.

Athugasemdir forstjórnans bárust í bréfi dagsettu 4. febrúar 2010. Í bréfinu sagði að eðlilegt væri að ráðningarsamningi yrði sagt upp með þriggja mánaða fyrirvara, enda sé gagnkvæmur uppsagnarfrestur þrjú mánuðir. Forsendur kjararáðs liggja ekki fyrir og sé því mjög erfitt að gera athugasemdir við fyrirhugaða ákvörðun.

Kjararáð sendi forstjórnnum bréf, dagsett 9. febrúar 2010, og gaf honum kost á að koma frekari sjónarmiðum og athugasemdum á framfæri við ráðið. Bréfinu fylgdi rökstuðningur kjararáðs fyrir fyrirhugaðri ákvörðun um launakjör þar sem meðal annars kom fram við hvað hún væri miðuð. Athugasemdir bárust ekki.

III.

Með lögum nr. 76/2008 var samgönguráðherra veitt heimild til þess að stofna opinbert hlutafélag um rekstur Keflavíkurflugvallar og Flugstöðvar Leifs Eiríkssonar. Samkvæmt lögnum er tilgangur félagsins að annast rekstur, viðhald og uppbyggingu Keflavíkurflugvallar sem borgaralegs alþjóðaflugvallar auk hagnýtingar flugvallarsvæðisins í þágu öryggis- og varnartengdrar starfsemi og þjóðlegra skuldbindinga ríkisins. Enn fremur skal félagið annast rekstur, viðhald og uppbyggingu Flugstöðvar Leifs Eiríkssonar, þ.m.t. rekstur verslunar með tollfrjálsar vörur á flugvallarsvæðinu, starfsemi sem er í beinum tengslum við flugrekstur, rekstur flugvalla og flugstöðvar og aðra starfsemi sem nauðsynlegt er að sé innan haftasvæðis flugverndar. Félagið Keflavíkurflugvöllur ohf. var stofnað 26. júní 2008. Stjórn þess stýrir öllum málefnum félagsins milli hluthafafunda og ræður framkvæmdastjóra. Hann hefur með höndum stjórn á daglegum rekstri félagsins og kemur fram fyrir þess hönd í öllum málum sem varða venjulegan rekstur. Hann sér um reikningshald og ráðningu starfsfólks, en skal hafa samráð við stjórn um ráðningu helstu stjórnenda.

Á heimasíðu fyrirtækisins segir að starfsemin skiptist í sex svið: Fjármálasvið, flugvallarsvið, flugleiðsögusvið, flugverndarsvið, viðskiptasvið og rekstrarsvið. Fríhöfnin ehf. er dótturfélag Keflavíkurflugvallar ohf. og sér um rekstur fríhafnarverslana í flugstöðinni. Starfsmenn félaganna eru 400 og áætluð velta fyrsta starfsárið var ríflega tíu milljarðar króna.

Hinn 21. desember 2009 voru samþykkt lög nr. 153/2009 um samruna opinberu hlutafélaganna Flugstoða og Keflavíkurflugvallar. Félagið var stofnað 29. janúar 2010, en samkvæmt upplýsingum ráðuneytisstjóra samgönguráðuneytisins munu Flugstoðir ohf. og Keflavíkurflugvöllur ohf. starfa áfram til 1. maí 2010 samhliða hinu nýja félagi.

IV.

Í 8. gr. laga um kjararáð nr. 47/2006 segir, að það skuli við úrlausn mála gæta innbyrðis samræmis í starfskjörum þeim sem það ákveður og að þau séu á hverjum tíma í samræmi við laun í þjóðfélaginu hjá þeim sem sambærilegir geta talist með tilliti til starfa og ábyrgðar. Við ákvörðun launakjara samkvæmt 4. gr. laganna skuli sérstaklega gæta samræmis milli þeirra og þeirra kjara hjá ríkinu sem greidd eru á grundvelli kjarasamninga annars vegar og ákvarðana kjararáðs samkvæmt 3. gr. hins vegar. Þá skuli kjararáð ætíð taka tillit til almennrar þróunar kjaramála á vinnumarkaði. Með lögum nr. 148/2008 var kjararáði falið, án tillits til fyrri lögmæltra viðmiða, að kveða upp úrskurð fyrir árslok 2008 er fæli í sér 5–15% launalækkun alþingismanna og ráðherra er gilti frá 1. janúar 2009. Til ársloka 2009 skyldi ráðinu óheimilt að endurskoða úrskurðinn til hækkunar. Jafnframt skyldi kjararáð endurskoða kjör annarra til samræmis. Svohljóðandi málsliður bættist við 8. gr. laganna með breytingu sem gerð var á lögum um kjararáð með lögum nr. 87/2009: „Við ákvörðun sína skal kjararáð gæta þess að föst laun fyrir dagvinnu, annarra en forseta Íslands, verði ekki hærri en föst laun forsætisráðherra skv. 3. gr.“ Föst laun forsætisráðherra eru nú 935.000 krónur á mánuði. Síðast var lögum um kjararáð breytt með lögum nr. 127/2009 en í þeim segir að til nóvemberloka 2010 sé óheimilt að endurskoða til hækkunar úrskurði sem kveðnir höfðu verið upp á grundvelli laga nr. 148/2008. Við endurskoðun eða ákvörðun kjara annarra aðila sem heyra undir ráðið skuli gætt innbyrðis samræmis eftir því sem framast sé unnt og að virtum ákvæðum 8. gr. laga nr. 47/2006.

Með þeim breytingum, sem að ofan greinir, á skipulagi ákvarðana um launakjör þeirra sem heyra undir kjararáð hefur, eins fram kemur í úrskurði nr. 2010.4.001 um almennar forsendur, verið raskað því fyrirkomulagi og viðmiðum sem tilgreind voru í 8. gr. laga um kjararáð nr. 47/2006 eins og þau upphaflega voru. Kjararáð verður samkvæmt 8. gr. eins og hún nú er fyrst og fremst að miða við föst laun forsætisráðherra og þær ákvarðanir sem Alþingi tók um lækkun launa þeirra sem hafa heyrt undir ákvörðunarvald ráðsins. Af þessu leiðir einnig, að svo geti í auknum mæli farið að æðsti stjórnandi hlutafélags eða stofnunar í eigu ríkisins verði ekki með hæst laun starfsmanna, en við því hefur kjararáð engin úrræði. Fyrirvaralaus ákvæði laga nr. 148/2008 og 87/2009 hafa í reynd afnumið meginefni 8. gr. laga um kjararáð.

Þeir sem heyra undir ákvörðunarvald kjararáðs taka laun samkvæmt launaflokkum 123 til 142, að forseta Íslands og forsætisráðherra undanskildum. Mánaðarlaun í launaflokki 123 eru 458.224 krónur, í launaflokki 140 806.230 krónur og í launaflokki 142 862.207 krónur. Í launaflokkum 140 til 142 eru hæstaréttardómarar, ríkissáttasemjari, ríkisendurskoðandi, rektor Háskóla Íslands, vegamálastjóri, skrifstofustjóri Alþingis og ráðuneytisstjórar. Auk mánaðarlauna fá þessir embættismenn greitt fyrir yfirvinnu og álag í formi eininga, 6 til 24 einingar á mánuði, forseti Hæstaréttar mest, en aðrir mest 18 einingar. Einingafjöldi til viðbótar mánaðarlaunum í launaflokkum 123 til 142 er almennt á bilinu 0-20.

Við ákvörðun mánaðarlauna forstjóra Keflavíkurflugvallar ohf., þ.e. fastra launa fyrir dagvinnu, hefur kjararáð meðal annars tekið mið af mánaðarlaunum ríkislögreglustjóra og vegamálastjóra, en þeir eru í launaflokkum 138 og 140. Þá hefur kjararáð við ákvörðun einingafjöldi gætt meðalhófssjónarmiða til þess að komast hjá því að laun lækki óhóflega. Þetta leiðir til tímabundins ósamræmis við laun þeirra sem hafa heyrt undir kjararáð, en búast

má við endurskoðun einingafjölda allra þeirra sem undir það heyra eftir 1. desember 2010 eins og nánar er gerð grein fyrir í úrskurði nr. 2010.4.001.

Vakin er athygli á því að í úrskurði nr. 2010.4.001 um almennar forsendur segir að kjósi framkvæmdastjóri að halda bifreiðahlunnindum samkvæmt ráðningarsamningi, þar með töldum greiðslum sem miðast við tiltekinn fjölda ekinna kílómetra, skuli verðmæti þeirra samkvæmt mati ríkisskattstjóra dragast frá heildarlaunum sem kjararáð ákveður og fram koma í ákvörðunarorði. Jafnframt segir að laun séu ákveðin miðað við lífeyrisréttindi í A-deild Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins (LSR) og sé miðað við að verðmæti iðgjalds launagreiðanda sé 20% af heildarlaunum. Sé iðgjald launagreiðanda í annan lífeyrissjóð en LSR, að séreignasjóði meðtöldum, hærra eða lægra en 20% af launum skulu heildarlaun, sem ákveðin verða af þriggja manna kjararáði, hækka eða lækka um það hlutfall sem mismuninum nemur. Sama á við ef greitt er meira eða minna en 2% af launum í séreignasjóð fyrir félaga í LSR, sjá nánar kafla VIII í úrskurði nr. 2010.4.001. Þá skulu greiðslur fyrir fastlínusíma á heimili framkvæmdastjóra dragast frá heildarlaunum sem fram koma í úrskurðarorði.

Eins og fram kemur í IX. kafla úrskurðar kjararáðs nr. 2010.4.001 taka ákvarðanir ráðsins gildi frá ákvörðunardegi nema annað sé sérstaklega tekið fram í einstökum ákvörðunum.

Að öðru leyti en hér kemur fram vísast til úrskurðar kjararáðs um almennar forsendur nr. 2010.4.001, sem gilda um laun og starfskjör forstjóra Keflavíkurflugvallar ohf.

V.

Ákvörðunarorð

Frá og með 1. mars 2010 skulu mánaðarlaun forstjóra Keflavíkurflugvallar ohf. vera samkvæmt launaflokki 502-139, nú 779.653 krónur. Að auki skal greiða honum 50 einingar á mánuði fyrir alla yfirvinnu og álag er starfinu fylgir.

Eining er 1% af launaflokki 502-126, nú 5.058 krónur. Einingar greiðast alla mánuði ársins, einnig í sumarleyfi. Af því leiðir að ekki er greitt orlofsfé á einingar.

Sé iðgjald launagreiðanda í annan lífeyrissjóð en Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins, að séreignasjóði meðtöldum, hærra eða lægra en 20% af launum skulu heildarlaun sem hér eru ákveðin hækka eða lækka um það hlutfall sem mismuninum nemur.

Kjósi forstjóri Keflavíkurflugvallar ohf. að halda bifreiðahlunnindum sínum skal draga verðmæti þeirra samkvæmt mati ríkisskattstjóra frá heildarlaunum sem hér eru ákveðin.

Laun eru miðuð við fullt starf þannig að ekki komi til frekari greiðslna nema kjararáð úrskurði um það sérstaklega.

Um almenn starfskjör forstjórans gilda reglur kjararáðs frá 30. maí 2007.

Ákvörðun þessi gildir fyrir þann sem nú gegnir starfi forstjóra Keflavíkurflugvallar ohf.

Guðrún Zoëga

Jakob R. Möller

Jónas Þór Guðmundsson